

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО

підготовки	Бакалавр
спеціальності	241 Готельно-ресторанна справа
освітньо-професійної програми	Готельно-ресторанна справа

Силабус освітнього компонента «ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО» підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, за освітньо-професійною програмою Готельно-ресторанна справа.

Розробник: Лисюк Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Терещук О.С.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри туризму та готельного господарства

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування	Вибірковий
150 год. 5 кредитів	Спеціальність: 242 Готельно-ресторанна справа	Рік навчання – 1
ІНДЗ: є	Освітня програма: Готельно-ресторанна справа, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Семестр – 1
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Лисюк Тетяна Василівна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри туризму та готельного господарства
Телефон	+38 0679592264
e-mail	tetiana.0602@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

У процесі вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» здобувачі освітньо-професійної програми: «Готельно-ресторанна справа» здобувають науково-професійні знання з музеєзнавства, теорії й методики підготовки екскурсій, техніки їх проведення, організації екскурсійної діяльності в умовах ринкової економіки.

Предметом вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є система наукових знань про теоретичні й методичні аспекти музеєзнавства, підготовки екскурсій, техніки їх проведення, напрями й форми розвитку екскурсійної діяльності у конкретних просторово-часових умовах.

Пререквізити: для вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» здобувачі освітньо-професійної програми: «Готельно-ресторанна справа» потребують базових знань з дисциплін гуманітарного та природничо-математичного циклу, достатніх для сприйняття категоріального апарату та набуття практичних навичок з організації екскурсійної діяльності.

Постреквізити: набуті знання та уміння можуть бути використані при вивченні дисциплін: «Економіка підприємства», «Менеджмент готельно-ресторанного господарства» «Маркетинг готельно-ресторанного господарства», тощо, закладаючи засади для написання

курсів, бакалаврських, магістерських робіт та підприємницької діяльності у відповідній сфері бізнесу.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є формування у студентів науково-професійних знань з екскурсознавства і музеєзнавства, теорії й методики підготовки екскурсій, техніки їх проведення, організації екскурсійної справи в умовах ринкової економіки, підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері індустрії гостинності.

Основними **завданнями** освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є:

- аналіз історичних аспектів і сучасного стану туристсько-екскурсійної і музейної діяльності в Україні та світі;
- засвоєння теоретичних і практичних засад створення екскурсії та організації екскурсійних послуг;
- набуття навичок аналізу і планування діяльності підприємств, що мають надавати екскурсійні послуги.

Результати навчання (компетентності)

Протягом вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти набудуть такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 05. Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Навики здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

СК 08. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання готельних та ресторанних послуг для різних сегментів споживачів;

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності.

Програмні результати навчання (РН):

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

РН 08. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг.

РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/бал
Змістовий модуль 1						
Основи екскурсійної теорії						
Тема 1. Сутність та основні поняття екскурсійної діяльності. Структура, ознаки та функції екскурсій. Класифікація екскурсій. Екскурсійний метод пізнання	13		2	10	1	ДС / 4
Тема 2. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах	12	2		10	-	РМГ / 4
Тема 3. Історичні аспекти становлення й розвитку екскурсійної діяльності в Україні та світі	15	2	2	10	1	ДС / 4
Тема 4. Регіональна екскурсійна діяльність	13		2	10	1	ДС / 4
Контрольна робота №1						Т / 16
Разом за модулем 1	53	4	6	40	3	32
Змістовий модуль 2						
Організаційно-технологічні вимоги щодо проектування та проведення екскурсій						
Тема 1. Організаційно-технологічні вимоги щодо створення екскурсій. Основні етапи створення екскурсійного інноваційного продукту.	15	2	2	10	1	ДБ/ 2
Тема 2. Поняття якості екскурсій. Основні критерії оцінки екскурсій. Професійна майстерність екскурсовода.	8		2	6		ДС / 4
Тема 3. Екскурсійна методика.	9	2		6	1	ДС / 2
Тема 4. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення	7			6	1	ДС / 2
Тема 5. Особливості організації та проведення оглядових і тематичних екскурсій	8		2	6	-	ДБ/ 2
Тема 6. Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування. Дотримання вимог техніки безпеки екскурсантів під час екскурсій	7			6	1	ТР/ 2
Контрольна робота №2						Т / 16
Разом за модулем 2	54	4	6	40	4	30
Змістовий модуль 3						
Основні напрями музейної справи. Екскурсійна діяльність у музеях						
Тема 1. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму.	6		2	4	-	ДС / 2
Тема 2. Класифікація музеїв.	9	2		6	1	ДС / 2
Тема 3. Основні напрями роботи музеїв. Комерційна та фандрайзингова діяльність. Ринкові засади музейного менеджменту	7		2	4	1	ДС / 2
Тема 4. Формування та презентація тематичних екскурсій в музеях. Особливості проведення	4			4		ДС / 2

музейних екскурсій						
Тема 5. Інноваційні інформаційні технології у музейній діяльності	7		2	4	1	ДС / 2
Тема 6. Пріоритетні напрями та завдання розбудови національної музейної мережі. Географічно-туристична пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України	4			4		ДС / 2
Тема 7. Музеї Волині. Необхідність формування сучасної маркетингово-інформаційної стратегії для популяризації екскурсійної і музейної діяльності	6		2	4		РМГ / 2
Контрольна робота №3						Т / 16
Разом за модулем 3	43	2	8	30	3	30
ІНДЗ						ІНДЗ / 8
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Завдання для організації самостійної навчальної діяльності студентів із освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» поділені на:

- репродуктивні;
- дослідницькі;
- моделювання ситуацій.

Вимоги до завдань та їх змісту, які виносяться для самостійної роботи студентів:

- професійна орієнтація, наскрізний зв'язок між завданнями з теми дисципліни;
- диференційованість – завдання різних рівнів складності засвоєння знань та самостійності мислення студента.

Репродуктивні завдання передбачають повторення, закріплення та використовуються для організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Дослідницькі завдання передбачають узагальнення, дослідження, вміння робити висновки, становити експерименти, працювати з науковими джерелами.

Моделювання ситуацій вимагають активних дій студентів в умовах професійної діяльності та нестандартного вирішення запропонованих завдань. При цьому під час вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» використовуємо такі завдання, які вимагають від студентів конкретних дій у ситуаціях близьких до реальних, що відбуваються під час ведення екскурсій. Такі завдання формують у студентів професійний обов'язок і відповідальність, дають можливість їм краще оволодіти професійними знаннями, вміннями та навичками екскурсійної та музейної діяльності, формують активне професійне мислення, розвивають потребу у професійному самовдосконаленні, забезпечують високу працездатність.

Самостійність, активізація розумової діяльності, зусилля, що проявляються при цьому, сприяють позитивному ставленню до навчання, формують у студентів необхідні професійні якості, бажання вчитися. Навчання стає не таким складним та обтяжливим. Саме такі форми, методи, засоби педагогічного впливу забезпечують зацікавленість студентів у самостійній навчальній діяльності.

1. Перевірка завдань, що виносяться на самостійне вивчення студентів здійснюється під час виконання практичних занять, Якість, кількість і терміни виконання враховуються при виставленні поточної оцінки за відповідний змістовий модуль.

2. Перевірка питань, що виносяться на самостійне вивчення студентів здійснюється також під час читання стимулюючих, переконуючих, мотиваційних, розвиваючих, бінарних, лекцій-дискусій, проблемних лекцій, лекцій – конференцій, які пов'язані із завданням формування пізнавальної активності аудиторії, вимагають ведення лекційного викладу як процесу самостійного творчого пізнання.

3. Перевірка здійснюється під час тестового контролю і оцінюється відповідною кількістю балів.

4. Перевірка здійснюється під час іспиту.

Питання самостійного характеру під час вивчення навчальної дисципліни «Екскурсознавство і музеєзнавство» зумовлені необхідністю забезпечення оптимальних умов для інтелектуального розвитку особистості шляхом включення її в активну розумову діяльність.

Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Екскурсійний туризм
2. Специфічні риси екскурсійних послуг – фактори маркетингу екскурсійного продукту
3. Організаційно-правові основи функціонування екскурсійних установ
4. Специфіка роботи екскурсовода з іноземними туристами
5. Рекреаційна сутність екскурсій
6. Маркетингова стратегія музеїв
7. Маркетингові дослідження споживчого ринку екскурсантів
8. Основні критерії оцінки екскурсії
9. Маркетинг у сфері екскурсійного обслуговування
10. Диференційований підхід до просування і збуту екскурсійного продукту та екскурсійного обслуговування
11. Використання елементів психології в екскурсійній практиці
12. Ораторське мистецтво
13. Комунікаційна майстерність
14. Невербальні засоби спілкування екскурсовода
15. Оцінка екскурсії екскурсантами
16. Професійна оцінка якості екскурсії
17. Прообраз екскурсій в мандрівках давнини (IX – XIX ст.)
18. Початок організованого туризму, зародження і становлення екскурсійної справи (кінець XIX – початок XX ст.)
19. Екскурсійна справа на сучасному етапі
20. Правовий статус екскурсанта. Страхування та медична допомога. Забезпечення безпеки
21. Співпраця музеїв зі спонсорами
22. Закон України «Про музеї та музейну справу»
23. Стратегічні напрями музейного маркетингу – менеджменту
24. Комерційна та фандрайзингова діяльність
25. Музеї та екскурсійно-туристичний рух
26. Налагодження PR- комунікацій між музеєм та суспільством
27. Співпраця музеїв із санаторно-курортними і туристичними підприємствами
28. Маркетингові дослідження музейного споживчого ринку
29. Музейна мережа Волині
30. Організація взаємовигідної співпраці музеїв із туристичними фірмами

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних (ІНДЗ)

Кожному студенту необхідно виконати індивідуально-дослідне завдання.

1. Дотримуючись основних етапів розробки інноваційного екскурсійного продукту розробити тематичну чи оглядову екскурсію на вибір.
2. Оформити індивідуальний текст екскурсії та портфель екскурсовода, підготувати презентацію розробленої екскурсії.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Політика щодо відвідування занять.

Відвідування занять є обов'язковим. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі. Перескладання (дострокове складання) курсу відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://ra.eunu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>.

У конспектах самопідготовки до семінарських занять необхідно вказувати джерела отримання інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Семінарські та практичні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Неформальна освіта при викладанні дисципліни

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі

Українки»

(https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC_%D0%9B.%D0%A3.2_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік.

Рейтинг студента з навчальної роботи визначається відповідно до "Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки" (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за контрольні заходи змістових модулів, які проводяться у формі комп'ютерного тестування (максимум – 16 балів за кожен змістовий модуль, всього 48 балів), виконання завдань практичних робіт тем змістових модулів (максимум – 44 бали) та виконання ІНДЗ (максимум – 8 балів).

До контрольного заходу у вигляді комп'ютерного тестування допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу, в тому числі і матеріал самостійно, та частково виконали практичні роботи із даного змістового модуля. Завдання комп'ютерного опитування обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання. Тестове завдання кожного контрольного заходу складається з 16 питань. За кожну правильну відповідь студент отримує 1 бал.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з певного компонента (дисципліни) на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних (семінарських, індивідуальних), лабораторних занять (тощо), самостійної роботи, виконання ІНДЗ, контрольних робіт тощо.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час **ліквідації академічної заборгованості**. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100 балів.

На залік виносяться типові та комплексні завдання, ситуації, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання ситуативних завдань.

На залік з освітнього компонента Екскурсознавство і музеєзнавство виносяться комплексне завдання, яке складається з теоретичних питань та творчого завдання. Максимальна кількість балів – 100 балів.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси **Основна**

1. Белікова М. В., Зайцева В. М. Основи музеєзнавства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя: ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2015. 180 с.

http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1935/1/Byelikova_Museum_%20Studies.pdf

2. Екскурсознавство з основами музеєзнавства: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. Г. Корнус. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 24 с.

<https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9428/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%83%D1%81%20%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%8%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>

3. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 144 с. https://tourlib.net/books_ukr/korol-ekskurs.htm

4. Карпюк З. К., Цвид-Ендрю Н. В. Екскурсознавство і музеєзнавство: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк: ВежаДрук, 2017. 48 с. <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/12789/1/text.pdf>

5. Лисюк Т.В., Павловська Т.С., Карпюк З.К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 204 с.

6. Серіда К. Ю. Екскурсознавство: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів-магістрантів, які навчаються за спеціальностями «Економічна та соціальна географія» і «Географія рекреації і туризму». Харків, 2015. 44 с. <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11928>

7. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності: економічний вектор // Ефективна економіка № 5, 2017. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5596>

8. Сокол Т. Г., Плиська І. І. Інноваційні способи і форми екскурсійної діяльності на ринку туристичних послуг України // Вчені записки університету «КРОК». Вип. 47. 2017. С. 165-170. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/599904.pdf>

9. A Historian's Brief Guide to New Museum Studies. <https://translate.google.com/?hl=uk&sl=en&tl=ru&text=A%20Historian%27s%20Brief%20Guide%20to%20New%20Museum%20Studies%20&op=translate>

10. Eger Jonei, Sohn Ana Paula Lisboa, Santucci de Oliveira Bruno. Cultural Tourism: A study on museums and the Internet // Tur., Visão e Ação vol.21 no.3 Balneário Camboriú Sept/Dec. 2019 Epub May 08, 2019. https://www.scielo.br/scielo.php?pid=S1983-71512019000300291&script=sci_arttext&tlng=en

11. Cerquetti Mara. More is better! Current issues and challenges for museum audience development: a literature review. ENCATC JOURNAL OF CULTURAL MANAGEMENT & POLICY || Vol. 6, Issue 1, 2016. https://www.encatc.org/media/2663-2016encatc_journal_vol6_issue13043.pdf

Додаткова

1. Александрова С. А., Богдан Н. М., Нохріна Л. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія; за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159с. https://eprints.kname.edu.ua/51711/1/2016%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2010%20%D0%9C%D0%9D%20%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C%201_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%98%D0%AF_%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0_%D0%A2%D0%B8%D0%93%D0%A5_2016__14.12.2017.pdf

2. Антоненко А., Хуткий В. Музеї як туристичний ресурс в умовах пандемії COVID-19: виклики та нові можливості. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. 2021. Т. 4. № 1. С. 54–73.

3. Балабанов Г. В. Музеї як чинник розвитку туризму: європейський досвід та українські реалії. Функціонування та перспективи розвитку туристичної галузі України: монографія / за заг. редакцією М. Ю. Барна. Львів, 2018. С. 338–360.

4. Гаврилюк С. Перспективи музеїв як об'єктів культурного туризму. Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки. 2019. № 7. С. 144–153.
5. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Демчук О.А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал*. Вип.7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С.73-81. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.7.9>
6. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Перспективи розвитку екскурсійної діяльності у зв'язку із посиленням інтеграційних процесів на українсько-польському прикордонні. *Економіка та суспільство*. 2022. №41.
URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-1>
7. Лисюк Т. В., Терещук О.С., Дмитрук О.О. Екскурсійне обслуговування у структурі туристичного продукту. *Причорноморські економічні студії: науковий журнал*. – 2018. – Вип.28 (Част.1) – С. 175-179.
8. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Демчук О.А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Економіка: Науковий журнал. Вип.7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С.73-81.
DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.7.9>
9. Любіцева О. О., Шпарага Т. І. Музейний туризм. Київ, 2021. 150 с.
10. Музезнавство (музеєлогія) // Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. К. : ВЦ «Академія», 2013. С. 262–271. https://tourlib.net/books_ukr/turyzmologia.htm
11. Основи музезнавства : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. В. Белікова, В. М. Зайцева. Запоріжжя : ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2015. 180 с. <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/1935>
12. Салата О.О. Основи музезнавства: навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.
http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/12175/1/O_Salata_NMP_OM_IS.pdf
13. Сегіда К. Ю., Мазурова А. В. Методичні рекомендації та завдання до практичних занять з курсу «Екскурсознавство» для магістрантів, які навчаються за спеціалізацією «Географія рекреації та туризму» спеціальність «Науки про Землю». – Харків, 2016. – 37 с. <http://soc-econom-region.univer.kharkov.ua/wpcontent/uploads/2017/07/%D0%95%D0%BA%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.Pdf>
14. Плешакова Л. Проблеми збереження Національного фонду України в умовах політичних криз та військових конфліктів. *Вісн. Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Серія: Музезнавство і пам'ятокознавство*. 2020. Т. 3. № 2. URL: <https://doi.org/10.31866/2617-7943.3.2.2020.221107>
15. Тищук І. В., Поліщук Л. М. Аналіз та оцінка основних тенденцій розвитку екскурсійного туризму міста Луцьк. *Економіка та держава*. 2020. № 1. С. 54-60.

Інформаційні ресурси

1. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://vechervkarpatah.at.ua/index/emeljanov_b_v_ekskursoznavstvo/0-1560
2. Костюкова О. М. Концептуальні аспекти удосконалення викладання основ екскурсійної справи у вищих навчальних закладах для студентів спеціальності «Туризм» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/kostjukova.htm
3. Навчально-методичний комплекс на платформі дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1080>
4. Мальцева Л. В. «Організація екскурсійних послуг» як навчальна дисципліна [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/malceva2.htm

5. Віртуальна екскурсія по музеях світу. – Режим доступу: <http://libif.ua/publish2009/1249300238.html>.
6. <http://etno.uaweb.org/>; <http://gmi.nau.edu.ua>; <http://elib.nplu.org/project.html>; <http://lemky.com>; www.etnolog.org.ua; www.archives.gov.ua; www.ukrreferat.com ; www.lvivstory.com
7. www.hurtom.com; 4.catalog.online.ua/ukr/culture/.../regional/
8. Професійна майстерність екскурсовода. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://studopedia.su/8_53106_lektsiya--profesiyna-maysternistekskursovoda.html
9. Якість екскурсії способи її оцінки план оцінки якості екскурсії Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://samzan.ru/90661> 5. Нові інформаційні технології музейної справи... – Режим доступу: http://www.pidruchniki.com/.../novi_informatsiyni_tehnolo.../
10. Державна програма розвитку туризму в Україні на 2002-2010 рр. www.rada.kiev.ua
11. Проблеми та перспективи розвитку музейної мережі ... – Режим доступу: http://www.pidruchniki.com/.../problemi_perspektivi_rozvi.../ Забезпечення: Закони України: «Про Музеї та музейну справу», «Закон про туризм», «Про охорону культурної спадщини», загальні положення нормативно-правового регулювання екскурсійної діяльності в Україні, словники, довідники, підручники, відео-презентації. Карта «Музеї України».
12. Електронний курс: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1080>